DISPUTATIO MEDICA INAUGURALIS 2

De

# HYDROPE ASCITE,

*Quam,*

Divinâ Juvante Gratiâ,

*CONSENSU GRATIOSISSIMÆ*

FACULTATIS MEDICÆ,

IN CELEBERRIMA NORICORUM UNIVERSITATE,

Pro

LICENTIA,

Summos in Medicina Honores & Privilegia ritè capeſſendi,

*Publico Eruditorum examini ſubjicit*

JOHANNES CASIMIRUS Taubenheim/ Thorunenſis.

*Die 7. JunI,* Ann. M DC LXXXIII.

*ALTDORFFI,*

Literis HENRICI MEYERI, Univ. Typogr.

# B. C. D.

§. 1.

VT Vita noſtra non niſi continuus quidam eſt Spirituum, hinc Sanguinis & reliquorum humorum motus; ita Sanitas, quæ vitæ quædam integritas eſt, ab eodem hoc partium Fluidarum, ſecundum naturam ſeſe habentium, motu effectivè dependet. Etenim ſuppoſita hic decenti partium ſolidarum omnium, intra ovulum uterinum, à ſpiritu plaſtico conformatione, ut, mediante hâc, quælibet munia ſua obeat, & à ſpirituum, & à ſanguinis decenti habet influxu Hinc eſt, quod tanti momenti ſit ad conſervandam ſanitatem motus frequentior corporis, quatenus ex crebriore plurium plùs minus muſculorum contractione, ſanguinis in vaſa venarum capillaria tranſitus multum adjuvatur, qui, repetito per Cor & partes reliquas fluxu & refluxu, incaleſcit magis rareſcitq;, & non ſolum, ad extrudendas è ſinu ſuo particulas excrementitias aptior ſic redditus, copioſiùs has in partibus colatoriis deponit, ſed ſpirituum quoque animalium, in corticalibus Cerebri glandulis ſecretionem, & motum, ſuo modo, per medullares ejusdem productiones, accelerat.

§. 2. Motu hoc Fluidarum corporis noſtri partium, ſeu ſpirituoſarum, ſeu humoroſarum, quomodocunq; vitiato, varia in nos redundant incommoda, vitaq; tandem ipſa periclitatur. Exemplo nobis eſſe poteſt Lymphæ in Hydrope Aſcite motus læſus, quam examini nunc pro virili ſubjicere (faxit DEUS feliciter!) conſtituimus. Dicitur autem ita vulgò Aſcites, quod ſecundum *Plat. in Prax.* & *Borell. C. 1. Obſ. 70.* venter utrem aqua repletum referat, unde quoque ad Morbos in magnitudine aucta referri, & per Tumorem definiri ſolet. Sed ſi conſideremus primò deprehenſos quosdam poſt mortem Aſciticos, nullo ventris tumore, dum viverent, notabiles, quale quid in puero Baſileæ annotavit *Joh. Jacob. Harder in Epiſt. ad Peier.* data; deinde

nec Tumorem præciſè eſſe, qui actiones in aſciticis ſemper lædit, potius ad morbos in ſitu Aſcites referenda, atque per collectionem ſeri præternaturalem intra abdomen, definienda erit.

§ 3. Abdominis mentionem facimus, tanquam ſubjecti Inhæſionis primarii, licet utplurimum Scrotum, femora, crura pedesq; ſimul intumeſcant. Non uno autem modo abdomen hîc affici, ex pluribus Autorum obſervationibus conſtat. Ita ſpuriam Aſcitem habet *Rhod. C.3. Obſ.6.* ex humore nigro intra abdomen & hujus muſculos collecto, & in *Miſcell. Acad. Nat. Curioſ. ann. 4. Obſ. 148.* tumor ventris hydropicus proſtat, ab humiditatis ſeroſæ menſuris 54. extra peritonæum collectis, cui ſimile in virgine annotavit *Gerhardus Blaſius Obſ. Med. 18.* & in muliere *Barthol. C. 1. Obſ. 2.* Frequentius tamen ſerum intra ipſam abdominis cavitatem reperitur, imò in hanc crebrius, præ cavitate thoracis, & ventriculorum cerebri, effundi obſervatur. Cauſam exiſtimamus innumeras lymphaticorum diſtributiones, dum & ab Epate, & Liene, & glandulis meſenterii atque inguinalibus &c. iſta copioſisſimè promanant. Imò accenſenda his ipſa vaſa lactea primi generis ſic dicta videntur, dum in collegio nupero Anatomico *Viri Nobiliſſ. Ampliſſ. Excellentiſſ. atq; Experientſſ.* Dn. D. Bohn, *Profeſſoris apud Lipſienſes Clariſſimi, Mecænatis atq; Præceptoris noſtri per omnem vitam devotiſſimè colendi,* die 12. Febr. in cane vivo poſt paſtum disſecto, quædam ex vaſis lacteis chylo antea plena, poſt aliquod interjectum tempus, non chylo, ſed lymphâ turgida annotavimus, ut ſuſpicari liceat, & iſta, quæ die 4. & 8. Decembr. anni elapſi ex inteſtinis produci vidimus vaſa lympham vehentia, vaſa fuiſſe lactea, confluentis in inteſtinorum cavitatem & lymphæ glandularum, & ſucci pancreatici aliquam partem ad commune receptaculum deferentia. Quibus addendum, quód læſio quæcunq; enormior unius alteriusq; intra abdomen viſceris (qualia hoc plura continet) facile comitem trahat Aſcitem, quales læſiones frequentisſimæ ſunt, ſcirrhoſæ epatis, lienis atque glandularum meſenterii indurationes. Ut taceam, multum huc quoque conferre lymphæ non ita expeditum per vaſa ſua motum, atque dum eadem intra partes muſculoſas decurrunt, à quarum continua, in qua verſantur, contractione, atque ſic ex omni parte blanda compresſione, mul-

multum in refluxu ſuo verſus Cor juvatur lympha, eò hic præterea difficiliore, quia magis fit ſecundum perpendiculum.

§. 4. In ipſo abdominis cavo autem porro non uno modo collectum deprehenditur ſerum, dum nunc extra receptacula fluctuare atque viſcera ibidem contenta alluere, nunc receptaculis quibusdam, majoribus aut minoribus, incluſum notatur. Ex receptaculis majoribus varia apud autores occurrunt, v. g. ligamentum Uteri ſuperius, apud *Rolfinc. de Organ. Gener. c. 20.* Omentum, ſecundum *Hild. C. 3. Obſ. 34.* Meſenterii membranæ juxta *Tulp. l. 2 Obſ. 34.* Tubæ uterinæ ſecundum eundem *l. 4. Obſ. 44* involucra fœmininorum teſticulorum, ex obſervatione *Schenk. l. 3. Obſ p. 432.* &c. Minora receptacula ſunt veſicæ illæ, aqua plus minus limpida turgidæ, Hydatides dictæ, à quibus ſolis ſæpe tumorem abdominis aſciticum naſci *River. in Prax. Zacut. Luſ. l. 2. de Hiſt. Med. princ. hiſt. 124. Volkerus Coiter. Obſ. chir. miſc. p. 117.* & alii teſtatum faciunt.

§. 5. Quoad modum illarum generationis videntur quandoq; nihil aliud eſſe, quàm lympha inter membranas viſcerum effuſa, atque diverſis harum ſpatiis coërcita, ad eundem ritum, quemadmodum ex injectâ in arterias cujuscunq; viſceris per ſiphonem aquâ, atque, propter expeditum minus in venas capillares ingreſſum, intra membranarum anfractus profusâ, Hydatides iſtiusmodi artificiales formari ſolent. Lymphatica interim dilatata has ſæpius quoque formare probabile eſt. Etenim præpedito per iſta lymphæ, verſus maſſam ſanguineam, refluxu, vaſa ipſa, ob continuum recentis appulſum, primò illic, ubi refluxus circiter impedimentum hæret, hinc ſenſim verſus radices ſuas dilatantur. Quæ intumeſcentia illorum velut interſectionibus quibusdam, ad modum veſicularum piſcium, diſtincta eſt, ob intercurrentes valvulas plures, quatenus ſtagnans inter proximas quasq; binas lympha, media imprimis interſtitia dilatat, ſicq; ſacculos aquoſos, plus minus ovales efformat. Tales hydatides frequentiſſime videntur, quæ per Menſenterii tractum ſub ovali figura annotari ſolent, v. g. in agnis ex obſervatione *Viri Nobiliſſ. Ampliſſ. Excellentiſſ. atq; Experientiſſ.* DN. D. MAURICII HOFFMANNI, *Decani p. t. admodum ſpectabilis, Domini Patroni atq; Promotoris æternum venerandi*, hac ipſa in conjectura pollicem quoq; nobis prementis.

§. 6 Addendum his, non impoſſibile fortaſſis eſſe, produci hydatides quandoq; ad eum ritum, quem in veſicatoriorum applicatione obſervamus, à quorum particulis ſalinis aculeatis dum fodicantur fibræ ſimul & glandulæ cutaneæ, hæ, fortiori ſua & repetita ſæpius ſtrictura, ſerum copioſius exprimunt, quod inter cuticulam coërcitum, hanc in veſicam attollit. Conjecturæ huic anſam ſuppeditat, & notabilis ſæpe ſeri aſciticorum acrimonia, & continuus ille imprimis viſcerum mador, qui in brutorum ſectionibus notatur. Cum enim hunc non aliunde, niſi ab illorum tranſpiratione, derivare liceat, atque hæc in exteriore quidem corporis noſtri ambitu, mediante glanduloſa cutis textura peragatur, credibile eſt, interiorum viſcerum partiumq; tranſpirationem ad eum quoq; ritum fieri, præprimis cum nulla humoris à maſſa ſanguinea, niſi in colatoriis quibusdam organis, fieri ſecretio hactenus videatur. Certè tubercula illa innumera minora, quæ per peritonæum undiq; diſſeminata annotavit *Oliger Jacobæus in Act. Med. Haffn. Vol. 3. Obſ. 64.* nihil fortaſſis aliud fuerunt, quàm glandulæ peritonæi à ſero tumefactæ, hinc conſpectiores redditæ.

§. 7. Pars affecta ratione radicationis ex partibus fluidis utplurimum eſt Maſſa ſanguinea. Ex partibus abdominis continentibus quæ ſit, ex inſpectionibus cadaverum anatomicis determinari nequit. Nam cum acriuſculum ſit utplurimum ſerum hoc aſciticorum, atque eidem viſcera abdominis ſæpe diu innatent, quin aut in putrilaginem ſolvi, aut erodi ſenſim, atque exulcerari, aut indurari etiam poſſint, vix dubitandum eſt. Certè tales ſunt omenti atque meſenterii in plurimis hydropicis notatæ corruptiones, vid. *Plat. Prax. Tom. 3. p. 243.* imò & glandularum tam frequentes ſcirrhos à circumfluo calido ſero, velut ſub elixatione generari, cum *Wepffero Tr. de Apoplex.* ſuſpicari licet. Epar, quod tantum non omnes Veteres hic accuſarunt, inſons utplurimum eſt, & conſtat per experientiam plurium autorum anatomicam, ſæpe adfuiſſe hydropem ſalvo epate, qualium exemplorum ingens catalogus videri poteſt apud *Helmont. Tr. Ignot. hydrops* §. *11.* & apud *Bonett. in Sepulchr.* ut nihil nunc dicam de Exſequiis, quæ Sanguificationi ejus ductæ ſunt, publicis.

§. 8.

§. 8. Quoad cauſam Aſcitis materialem proximam & continentem, hæc in genere Serum eſt, quatenus hujus nomine nihil aliud intelligimus, quàm partem maſſæ ſanguineæ limpidam, & purpureæ ejus tincturæ expertem. Et quidem nutritium hoc utplurimum eſſe probat (1.) Seri hujus, in ipſo aſciticorum abdomine, nunc in gelatinam, nunc materiam aliquam pultaceam ſimilemve, coagulatio, ſpectatq; huc imprimis, quod *Barbette in Praxi* habet *p. 143.* qui in fœminæ cujusdam hydropicæ abdomine diſſecto, primò lympham tenuem & fluidam, deinde gelatinam, tertiò concretam, tandem duram & Steatomaticam invenit. (2.) *Williſ. Phar. rat. part. 2. p. 156* ſerum hoc exemptum, inſtar ovi albuminis, à calore inſpiſſari atque albeſcere teſtatur; quatenus evaporatis particulis aqueis & magis lubricis, gelatinoſæ & nutritiæ, ramoſæ quaſi, à motu calorifico in ſeinvicem impulſæ, mutuo ſeſe complectuntur, atque juxta ſe invicem quieſcentes ſoliditatem tandem induunt. Quibus addenda (3.) macies, quam hydropici omnes experiuntur, & partium ſuperiorum extenuatio. Cum enim parte Sanguinis gelatinoſa & cryſtallina corpus noſtrum nutriatur, fieri aliter non poteſt, quàm ut, uberius hac intra abdomen depoſita, partium poruli ſucco hoc ſuo nutritio deſtituti concidant, fibræ quoque de tenſione ſua multum remittant, atque ita atrophia tandem ſequatur.

§. 9. Interim & excrementitium aliquando ſerum hoc eſſe fatendum eſt. Nam rectiſſime *Helmont.* Renum in ſecernenda urina defectus hic accuſat *Tr. Ignot. hydropſ.* & ſæpe, ut ex ſequentibus conſtabit, neglectus ab his latex, in abdominis cavum deponitur; ut nihil dicam de aſcite ex Ureteribus, aut veſica urinaria ruptis aut eroſis, vid. *Plat. Prax. Tom. 3. p. 244.* & *Dodonæus Obſ. c. 34.* Imo quia & paucior urinæ ſecretio, & tranſpiratio in hydropicis difficilior contingit, nullum dubium eſt, quin viis iſtis quæ eliminari ſolebant particulæ ſeroſæ excrementitiæ, reliquo lymphæ intra maſſam ſanguineam torrenti involutæ, cum hoc in abdomen abripiantur.

§. 10. Serum ergo hoc porro utplurimum alicujus acrimoniæ particeps eſt, quam intenſiorem tandem reddi, ob diffracta magis magisq;, à motu ejus fermentativo aut putrefactivo, in

minu-

minutiores particulas ſpicula ſalina, probabile eſt, quemadmodum & urina ſub ea acredine in renibus non ſecernitur, quam in veſica à diuturniore mora, & hinc inchoata quadam quaſi putredine, contrahit. Teſtantur de acrimonia hac eroſiones partium nonnullarum, & mutuus earundem coalitus in abdomine, vid. *Plat, in Prax.* imprimis morſicationes illæ inteſtini recti, quas in uberiore ſeri hujus per alvum depoſitione, experiuntur hydropici. Ad aceſcentiam autem in ſpecie inclinare hanc acredinem perſuadere videtur non infrequens acidi præternaturalis in hydropicis dominium. Ita coagulatum lactis balneum à ſudore fœminæ hydropicæ *Borrichius in Act. Med. Haffn. Vol. 4. Obſ. 69.* refert, & *Rhod. C. 3. Obſ. 8.* halitum in puero hydropico ſulphureum annotavit. Imprimis hoc teſtantur Urinæ flammeæ & rutilantes, quas tincturam hanc ſuam, ab acido præternaturali, in Maſſa ſanguinea dominante, mutuari, docuit me *Beatiſſimus Dn. D. Michaël Ettmüller*, Præceptor deſideratiſſimus, cujus præmaturum obitum deflere Reſpublica literaria medica nunquam dignè ſatis poterit. Quibus addendum, & Emeticorum, in hydropicis, præſertim confirmatis, fruſtraneam exhibitionem, eorundem ab acido præternaturali intra primas vias alterationi atque fixationi quaſi adſcribendam eſſe.

§. 11. Color ſeri in affectu noſtro varius obſervatur, & multum ſæpe à cryſtallina lymphæ limpiditate recedens. Utplurimum eſt flavus, plus minus citrinus aut lixivialis, interdum ſanguineus, imò niger, qualem obſervavit *Caſp. Bauhin.* apud *Bonett. Sepulchr. p. 811.* Nigredo haud dubie à majori ſeri facta poroſitate, & luminoſorum intra poros ejusdem radiorum ſuffocatione oritur, cujus mutatæ texturæ cauſam ſuſpicamur primò acidum aliquod præternaturale. Confirmant hoc (1.) annotata à Bauhino in citato caſu ſymptomata complura, v. g. vomitiones bilioſæ, Voracitas, tormina quaſi colica, alvi conſtipatio, corporis macies atque iſchuria; item commoda ad aliquod tempus poſt uſum thermarum plumbariarum valetudo. (2.) facit huc rara illa *Borrichii in Act. Med. Haffn. Vol. 1. p. 155.* obſervatio, ubi ſudorem in fœmina pthiſica matutinum, per plures dies tam atrum annotavit, ut linteamina nigerrimo colore inficeret. Quibus accedit (3.) & urinarum nigrarum in

hypo-

hypochondriacis, & Icteritiæ nigræ geneſis, utrobique non niſi acido ſui generis adſcribenda. Deinde videntur quoq; cum hoc acido concurrere particulæ quædam peculiares heterogeneæ, quod, ſecundum naturam aliàs ſi ſeſe habeat ſerum, hoc non in nigredinem, ſed albedinem ab affuſo acido quaſi præcipitetur; & in tanta, tam phtiſicorum, quàm hypochondriacorum, ubiq; frequentia, rarior tamen vel ſudoris, vel urinarum nigrarum ſit excretio. Terreas autem has in ſpecie atque poroſas ſuſpicari facit (1.) præcedens in fœmina illa apud Borrichium febris petechialis inſidioſisſima, ſub cujus motu in maſſa ſanguineâ particulæ plures rigidiores factæ fuerunt, poroſiores, & quaſi excoctæ. (2.) Notum eſt, ex infuſione Gallarum & Vitrioli, utrisq; limpidis, atque alterâ particulis terreis, altera vitriolicis acidis impræ̂gnatâ, liquorem emergere atratum, quod & cum infuſione fl. roſarum atq; fl. cynosbat. ſuccedit, ſi pariter infuſioni Vitrioli commiſceantur. Ut taceam, particulas iſtas terreas poroſas, interdum ſub ſedimenti crasſioris forma ſubſidere, quemadmodum fuſci coloris ſedimentum conſtituerunt, in ſero aſciticæ fœminæ, pariter hinc fuſco, ſecundum *Tranſact. Angl. num. 140.*

§. 12. Citrinus atq; lixivialis color, à particulis ſalinis ſulphureis, plus minus ſero incoctis, deducendus eſt, eundem fere ad ritum, quemadmodum Aquam etiam limpidiſſimam cineribus affuſam, ob particulas horum ſalinas ſulphureas abſorptas, colorem citrinum contrahere videmus, qualis quoq; emergit, ſi vel cum Sale Tartari & Sulphure com. eadem digeratur, vel Antimonium menſtruo ſalino incoquatur, vid. *Williſ. de Urin. c. 2. p. 228.* Cum enim ex *§. 10.* conſtare posſit, particulas ſalinas plures ſerum hoc impræ̂gnare, dubitandum non eſt, & ſulphureas iisdem combinari, quod facile hæ ſibi invicem, ſub continuo motu ſanguinis fermentativo, connubant, ut aliàs coire lubentisſimè ſolent. Unde impræ̂gnatum ſic particulis ſalinis ſulphureis ſerum, dum in abdominis cavo, à circumfuſo viſcerum circumjacentium calore, veluti digeritur, tincturam tandem ejusmodi citrinam & lixivialem utplurimum contrahit.

§. 13. Sanguineum & loturæ carnium ſimile ſerum, colorem hunc habet, à globulis ſanguineis, intra poros ejus fluctu-

 anti-

antibus. Atque hic non alienum videtur quærere cum *Williſio Phar. Rat. part. 2. p. 187.* quare ſanguis, qui aquæ affuſus, ipſam illico tingit, proprium ſerum, quo cum intime confunditur, & diu circulatur, nullo colore inficiat? Cujus rei cauſam exiſtimamus diverſam minimorum, tam in aqua, quam in lympha, texturam. Etenim cum particulas, ex quibus aqueum fluidum componitur, lubricas magis, flexiles, atque molis minimæ, hinc magis quoq; mobiles, concipere nos jubeat facilis ejus in vapores attenuatio, ubi ſanguis ei infunditur, globuli hujus rubicundi, inſtar concreti cujusdam ſaponiformis, facile à particulis aqueis velut disſolvuntur, & quaquaverſum abripiuntur. Contra, cum denſius fluidum lympha ſit, atq; particulis conſtet plurimis ramoſis quaſi, atque ſibi invicem implicabilibus, quemadmodum hoc prompta ejus coagulatio docet, quæ intra poros ejus, dum cum ſanguine per vaſa ſanguifera circulatur, laxè continentur particulæ ſanguinis rubicundæ, ubi, poſt venæſectionem verbi gratia, ab aëre ſuperincumbente premuntur, facilè poris iſtis extruduntur, atq; lympha ipſa, ſecundum minima ſua ſibi propius accedentia, ſpisſiorem conſiſtentiam induit.

§. 14. Quoad modum generationis Aſcitis, ſive eum, quo ſerum intra abdominis cavitatem colligitur, ritum, duplicem hunc aliquis concipere poſſet; quatenus illud vel ſub forma ſeri ſtatim in abdomine accumulatur, vel, in vapores antea ſolutum, in guttas aqueas tandem denſatur. De poſteriori enim hoc modo cogitandi anſam ſuppeditat continuus viſcerum mador, qui nihil aliud eſt, quam evaporans, per inſenſilem eorum tranſpirationem, ſerum, & in priſtinam ſeri formam, poſt plurium vaporoſarum atomorum congregationem, redactum, dum in boum, ſuum &c. recenter mactatorum apertione, ſimiles effumare obſervantur nebulæ, quales hyemali tempore inter exſpirandum nos formamus, & quas in guttas aqueas denſari facile, notiſſimum eſt. A vaporibus talibus naſci Aſcitem poſſe minus probabile videtur. Nam primò cum interrupta hæc ſit viſcerum per vitam omnem transſpiratio, atque in omnibus contingat, non tam pauci futuri eſſent aſcitici. Mirum interea eſt, qui fiat, quod, propter denſatos illos vapores, non omnes tandem reddantur Aſcitici, vel notabilis ſaltem, in abdomine omnium,

marium, poſt mortem deprehendatur ſeri quantitas. Ubi dici à nobis aliud non poteſt, quàm tranſpirare illos per abdominis parietes, quemadmodum idem per thoracem de vaporibus thoracis ſuſpicatur *Williſ. Phar. Rat. part. 2 p. 135* contribuente huc fortaſſis multum continuo à quo agitantur calore. Deinde obſtat Seri, in affectu noſtro, facilis ſuper ignem coagulatio. Nam quemadmodum ſudor nihil aliud eſt, quam auctior quædam transſpiratio, & quod utrobiq; excernitur, Serum tantùm eſt excrementitium, ibi quidem in guttas collectum, hic ſub vaporum forma inſenſibiliter exhalans; ita excrementitium hoc quoque omne eſſe, quod ex partibus corporis noſtri internis tranſpirat, concludere fas eſt. Addendum his, ſæpius Aſcitem poſt febres intermittentes, potum item aquæ copioſiorem, ſubſecutam, ubi tamen motus maſſæ ſanguineæ inteſtinus, hinc vaporum quoq; exhalatio, multum imminuitur.

§. 15. Potius ergo ſub ſeri forma in abdomine colligi ſtatim hoc omne dicendum eſt, quicquid intra ejusdem cavitatem fluctuat. Et non alienum videtur à veritate, quod *Diemerbrock. Anat. l. 1. c. 12. p. 95.* aſſerit, ſcilicet, nunquam Aſcitem generari, ſine aliqua interiorum partium ſolutione continui. Nam exclusâ hic omni humorum per tunicas vaſorum ſuorum tranſudatione, conſtat partes corporis noſtri contentas, non niſi intra partium continentium vel poroſitates vel fiſtuloſas quaſi productiones moveri, adeoq; & lympham, ſecundum naturam, intra certa fluitare receptacula. Quarum parietes cum pro tranſudatione ſui ineptos inveniat, non niſi ſolutâ quomodocunque illorum unitate, partes abdominis inundet neceſſum eſt.

§. 16. Et quidem in vaſis lymphaticis ſi motus ejus impediatur, quæ continuo recenter advehitur lympha, neque refluere, ob valvulas obſtantes, neque moveri ulterius, ob præpeditas vias, dum poteſt, ſtagnat, atque magis magisq; accumulata, tunicas lymphaticorum vaſorum initio diſtendit, tandem, rigidiores quaſi factas & minus flexiles, rumpit, ſicq; vel intra membranas viſcerum, vel ipſam abdominis cavitatem effunditur. Pariter, quatenus cum ſanguine intra ipſam partium ſolidarum ſubſtantiam movetur, ſi primò unitatem harum circa ſuper-

ficiem ſolvi contingat, ex hiantibus in cavitatem abdominis porulis, quicquid intra hos lymphæ gelatinoſæ pro nutritione deponitur, ſenſim exſtillat, atq; uberius tandem colligitur. Deinde, ſi vel tardior per arterias ad partem, atque per ipſam hujus ſubſtantiam, ſanguinis ſit propulſio, vel idem in refluxu ſuo per venas impediatur, pariter tandem ſolutio unitatis, atque hinc lymphæ intra abdominis cavum effuſio, contingit. Poſterius hoc manifeſtò oſtendit experimentum *Loweri* quod habet *de Cord. pag. 117.* ubi ligatis in cane venis jugularibus, ſalivam & lacrymas copioſius fluere annotavit, atque, in disſectis ſupra ligaturam partibus tumefactis, muſculos omnes & glandulas, ſero limpido maximè diſtentas atque pellucidas, invenit. Quatenus ſic factum fuit, ut ex copioſiori ſanguinis per arterias appulſu, quàm qui per venas remeare potuit, partium capitis mollium pori, nonnihil dilatati & transformati, ſecedentem ubique à ſanguine lympham uberius reciperent, faciliorem interea globulis ſanguineis tranſitum concedentes. Qualis ſanguinis venoſi refluxus, intra unum atq; alterum abdominis viſcus, ſi quoque contingat impedimentum, hoc ipſum ſimiliter ex collecta uberius lymphâ, ſecundum fibras ſuas, glandulas, atque poroſitates omnes magis magisq; intumeſcet, usque dum vel ruptâ tunicâ ſtatim exteriore, vel in hydatides prius elevatâ, lympha in abdomen depluat. Quoad prius, ſeu tardiorem ſanguinis per arterias appulſum, quemadmodum hic arteriis capillaribus in partium poroſam ſubſtantiam effuſus, atq; in ſanguinem venoſum, per minima ubique diſcerptum, fortius impingens, hujus in capillares venarum radices ingreſſum plurimum juvat; ita, ſi minus vegeto affluat pulſu, & longior ejusdem intra partes mora, & tardior in venas capillares contingit ingreſſus, unde non poteſt non ſenſim magis magisq; cum ſanguine in divortium abire ſerum, atq; in majori tandem copia aggeſtum, ex ruptis viſcerum tunicis in abdomen deſtillare.

§. 17. Quod ad cauſas remotas attinet, ſunt eæ, quæ vel lymphæ, intra vaſa lymphatica, motum impediunt, vel ejusdem, cum ſanguine ad partes adductæ, ſeceſſum ab hoc, & intra poros partium aggeſtionem efficiunt. Prius contingit, vel ipſorum vaſorum, vel lymphæ, intra illorum productiones fluitantis

cul-

culpa. Vaſa lymphatica accuſanda veniunt (1.) quotieſcunq; anguſtantur, quale quid obſervavit *Rudbek. de Vaſ. gland. ſeroſ. cap.* 9. dum in ove, propter compreſſa à tumore duro vaſa lymphatica cruralia, & ipſa tumefacta, & glandulas, ex quibus producebantur, ad pugni magnitudinem diſtentas refert. Atque huc ſpectant frequentes glandularum Meſenterii ſcirrhi, quos in hydropicis omnibus annotari ſcribit *Rondeletius Pract. cap.* 35. quatenus anguſtata ſic circa fines ſuos vaſa lactea primi generis, quam ex inteſtinorum cavo hauriunt lympham, in abdominis tandem cavitatem rupta evomunt. (2.) Quoties eorum unitas ſolvitur, ſive hoc per quandam quaſi rupturam fiat, v. g. in vehementiori corporis motu, vid. *Willis. Phar. Rat. part.* 2. *p.* 157. ſive per eroſionem, quale quid ſuſpicari licet in hydrope ex inteſtini Coli abſceſſu apud *Rhod. C.* 3. *Obſ.* 7. item ex Omenti & Peritonæi abſceſſu apud *Columb. Anat. l.* 15.

§. 18. Lympha ipſa peccat, quatenus (1.) viſcidior eſt & glutinoſior, dum particulæ ejus, paucioribus aqueis dilutæ, ramulis quaſi quibusdam ſeſe implicantes, tardius ſic inter ſe & per vaſa moventur, imò fluidi naturam ſenſim amittentes, hæc paſſim obſtruendo, dilatandoq; tandem rumpunt. Viſciditatis hujus cauſæ ſunt ſæpe aſſumpta talia, bilis quoq; deficiens acrimonia, cujus vitia hic imprimis urget *Greulichius Diſſert. de Bile, tractatui de Curand. hydrop. vera Method.* annexa. Nam vel genitus ſic in Ventriculo chylus viſcidus, vel à particulis ſalinis oleoſis bilis intra inteſtina non rectè attenuatus, dum difficilius per vaſa lactea movetur, glandulasq; tranſit Meſenterii, facile in his ſtagnare, atq; ſic tandem hydropem inferre poteſt. Idem metuendum, ubi quoq; ſtatim à paſtu corpus exercitiis immoderatis fatigatur, vid. *Williſ. l. c.* quatenus ſic, ob pauciorum ſpirituum ad digeſtionis negotium influxum, alimenta minus benè attenuantur & volatiliſantur, ſed in crudum & viſcidum chylum degenerant. Pertinet huc quoq; hydrops ex potu frigidiore hauſto poſt nimiam corporis incaleſcentiam, vid. *Williſ. l. c. p.* 157. à cujus ſcilicet admiſcelâ fluitans tunc uberius intra ventriculum & inteſtina lympha denſatur, atque in patentia magis vaſorum lacteorum orificia periſtaltico inteſtinorum motu expreſſa, hæc facile obſtruit. (2.) Peccat lympha, quoties in

quanto excedit, quale quid contingit in hydrope ex potu copioſiore, vid *Poter. C.2. cap. 46. pag. 145.* Probabile enim eſt, ex frequentiori copioſioriq; potus aſſumpti, tam per vaſa Meſenterii, quam partium aliarum, lymphatica, tranſitu, hæc ſenſim magis magisq; eò usq; dilatari, ut tandem diſſumpantur. Tandem (3.) accuſanda lympha eſt, quando acrior exiſtit, dum propter frequentiorem ſpiculorum ſalinorum, quæ ſoluta ſovet, in tenerrimam lymphaticorum tunicam appulſum, hæc facile tandem perforatur atque eroditur; qualis cauſa fortaſſis aliquando eſſe poteſt iſtius hydropis, qui pthiſi pulmonumq; exulcerationi ſupervenit, quatenus eadem lympha, quæ pulmones exulceravit, & lymphatica quædam in abdomine vaſa erodere poteſt.

§. 19. Ex illis cauſis, quæ lymphæ ex partibus, intra quas cum ſanguine depoſita erat, depluvium efficiunt, primò occurrunt, quæ partium in ſuperficie unitatem ſolvunt. Atque huc imprimis ſpectant variorum intra abdomen viſcerum abſceſſus atque exulcerationes, ſive à cauſis internis, lymphæ v. g acrimonia, ſanguinis coagulatione, & hinc nata inflammatione &c. ſive à cauſis & injuriis externis oriantur, dum *Plat. Prax. tom. 3. p. 237.* duos ab equo delapſos in latus dextrum, prægreſſis læſi hepatis ſymptomatibus quibusdam, tandem hydrope extinctos refert, & in *Miſcell. Acad. Nat. curioſ. ann. 6. p. 145.* exemplum habetur hydropis, ex vulnerato hinc ſuppurato epate nati.

§. 20. Deinde referenda huc, quæ circulationem ſanguinis plus minus turbant. Et quidem venoſi ſanguinis refluxus impediti cauſæ quærendæ, vel in ipſo ſanguine, vel in ejus viis. Sanguis in culpa eſt, quoties eſt conſiſtentiæ ſpiſſioris & minus fluidæ, ſpectatq; huc aſcites, quæ vel ab Epatis, vel lienis &c. ſcirrho ſimilive tumore naſcitur, *vid. Poter. C.2. cap. 12. pag. 111.* quatenus difficiliori ſic facto, per compreſſas plus minus venarum radices, ſanguinis motu, ab hoc ſecedens ſerum facile in eam molem accumulatur, ut, ruptis tunicis viſcerum, in abdomen decidat. Viæ ſanguinis ſunt partim Venæ, partim intermedii iſti ductus partium, per quos idem in venas ex arteriis quaſi colatur, vid. *Sylv. Tr. de Hydrop. §. 38.* Venæ in culpa ſunt, quotiescunq; anguſtantur. Per modum compreſſionis hoc factum

ctum fuiſſe probabile eſt in illa Aſcite, quam fœmina apud *Plater. l. 3. Obſ. pag. 620.* patiebatur, quoties uterum gerebat, dum conſtat, ob ſimilem rationem & venarum nodoſis intumeſcentiis ſeu Varicibus, gravidas eſſe obnoxias, atque hydatides, quas *Salmuth. C. 1. Obſ. 38.* poſt difficilem partum annotavit, compreſſis quoq; forſan venis tribuendæ ſunt. Intermedii autem iſti ductus ad malum hoc faciunt, quoties à debita ſuâ firmitate & tenſione remittunt, pro ſanguine aliàs transmittendo requiſita, quale quid fieri probabile eſt in inſigni ſpirituum defectu, aut alia quacunque læſione, ubi fibræ paucioribus, iisque minus elaſticis ſpiritibus inflatæ, atque hinc minus tenſæ redditæ, facile ſanguinis ſerum in ipſis partibus hærere permittunt, v. g. in hydrope, quem *Barthol. C. 6. hiſt. 17.* à frigore inductum annotavit.

§. 21. Sed quæritur hic, cur non læſo ſanguinis per venas refluxu, Inflammatio potius partis contingat, quàm ſeri intra eandem aggeſtio? Pro cujus dilucidatione credimus, præter ſimplicem ſanguinis ſtagnationem, plurimum ad inflammationem facere pororum irritationem, & ſpaſmodicam contracturam plus minus majorem, dum, à tantillo etiam ſpinæ digito infixæ, totius ſæpe brachii inflammationem obſervare licet. Sic enim fit, ut propter irritatos & arctius ſeſe ſtringentes poros, non ſecundum limpidam ſolùm, ſed rubicundam quoque ſui portionem, intra hos detineatur ſanguis, atque ita inflammationem inducat. Qualis ſenſilis irritatio dum deeſt in adducto ſuperius Loweri experimento, & illa, quam ex *Plat. Obſ. §. 20.* adduximus, Aſcite, ſerum tantùm accumulatur, globulis interea rubicundis, per patulos adhuc & proportionatos pro ſui tranſitu poros, undiq; elabentibus.

§. 22. Quoad eas cauſas, quæ tardiorem ſanguinis per arterias appulſum efficiunt, ſunt hæ vel in ipſo ſanguine, vel organo eum propellente. Sanguis peccat in genere, quotiescunq; fermentatio ejus, & hanc conſequens hæmatoſis deficit, quod contingit aut ob deficientes, aut enervatas particulas ejus activas & ſpirituoſas. Defectus illarum naſcitur, dum aliquando non generantur, unde quemadmodum, ſecundum *Williſ. Phar. Rat. part. 2. pag. 185.* ſæpe in Anaſarcam incidunt, qui vino &

potui

potui lautiori antea adſueti, ad edulia tantum non famelica, & potum tenuiorem rediguntur, aut qui loca paluſtria aut maritima incolunt; ita ex eadem cauſa facilis quoque eſt in Aſcitem prolapſus. Deficiunt porro quoq; particulæ ſpirituoſæ, quando, genitæ licet, abſumuntur, atque hujus loci ſunt, quicunque vel poſt morbos diuturnos & graviores, ut Febres acutas, malignas &c. vel quascunq; ſanguinis, hujusque ſeri deprædationes Aſcitici facti ſunt. Ita Aſcitem annotavit poſt hæmorrhagias nimias & frequentes *Borell. C. 1. Obſ. 70.* poſt phlebotomias inconſideratius inſtitutas *Poter. C. 1. cap. 2.* Vomitum ſanguinis *River. Obſ. comm. p. 265.* Menſium & hæmorrhoidum nimium fluxum *Zac. Luſ. l. 2. de Med. Princ. hiſt. 116.* &c. Depleto enim ſic maſſæ ſanguineæ penu, non ſubtiliſſimæ ſolùm & ſpirituoſæ ejus particulæ evacuantur, ſed & illæ, quæ aptæ erant ſenſim in harum abire ſupplementum. Unde porro & ſpirituum animalium quantitate imminutâ, partium tam in ſecernendis particulis ſeu excrementitiis ſeu utilibus, quàm aſſimilandis, functiones multum deficere, atque ſanguinis craſin vitiari, neceſſum eſt.

§. 23. Enervantur autem eædem particulæ ſanguinis ſpirituoſæ, ob admixtas heterogeneas, quales primò ſunt viſcidæ, crudæ chyloſæ, undecunq; genitæ, dum v. g. à crurum ſcirrhoſo tumore hydropem provocatum *Schenk. l. 3. Obſ. & Heurn.* apud *Bonett. Sepulchr. p. 1027.* poſt Leucophlegmatiam annotarunt, pertinetq; huc etiam Aſcites poſt febres intermittentes, qualem obſervarunt *Lotich. Obſ. l. 4. River. C. 2. Obſ. 65. C. 3. Obſ. 16. & 23.* atque alii plures. Quemadmodum enim denſior ſub harum curſu fieri maſſa ſanguinea videtur, & ob abſumptas particulas magis ſeroſas, & ob admixtas chyloſas viſcidas, plus minus acidas; ita ſpiſſior evadit, & ad motum fermentativum circularemq; magis inepta, ob copioſiorem ciborum à reconvaleſcentibus ingeſtionem, chylique ſic crudioris ſupplementum, propter quam cauſam quoque tumores pedum œdematoſos frequentiſſime patiuntur.

§. 24. Deinde particulæ tales heterogeneæ ſunt ſeroſæ & aqueæ copioſiores, quales, (1.) ab aſſumptis, v. g. in hydrope poſt frigidæ ſimilisq; potus ingurgitationes immodicas, vid.

*Poter.*

*Poter. C. 2. c. 46. Williſ. Phar. Rat. part. 2. p. 166. & Schenk. l. 3. Obſ.* (2.) A fermento Ventriculi colliquativo acido-acri, quorſum referendus hydrops, qui ciborum calidiſſimis aromatibus conditorum, viniq; generoſioris, item Spiritus vini abuſum immoderatum ſequitur, imò & iſte aliquando, qui febribus acutis ſupervenit, ſecundum *Zac. Luſit. l. 2. hiſt. 122.* item Malignis juxta *Helm. Tr. Ignot. hydrop. §. 29. & Poter. C. 1. c. 87.* (3.) Faciunt huc quæcunq; occaſiones, quibus & Tranſpiratio multum impeditur, & Renes ſimul ab urinarii laticis ſecretione feriantur; ſic enim, viis his emiſſariis utrobiq; minus patulis, limpidus maſſæ ſangineæ latex multum augeatur, atque particularum ſpirituoſarum virtus enervetur neceſſum eſt. Quoad Tranſpirationem impeditam notum eſt difficulter ſudare ægros noſtros, quod equidem licet ut effectus hydropis ſeſe habere videatur, quatenus ſeri maximâ parte intra abdomen congeſta, parum ſecerni ex maſſa ſanguinea intra glandulas cutaneas poteſt, fibræ quoque cutaneæ, à ſero nutritio minus rarefactæ, rigidiores ſunt, hinc pori contracti; aliquando tamen etiam ut cauſa hydropem antecedere poterit, dum *Williſ. l. c. p. 186.* de ſanis quibusdam annotavit, his pedes non infrequenter intumeſcere, ubi aliquandiu lecto abſtinere coguntur, propter coërcitas ſcilicet intra maſſam ſanguineam eas particulas, quæ ſub lecti calore ex apertis magis poris liberius tranſpirare ſolebant. Renes Helmontius imprimis accuſat, ſpectatq; huc quod *Williſ. in pathol. Cerebr. c. 9.* habet, dum ſæpius in hydropicis in medio renum cavitatem ingentem, pelvi majorem, & aquâ limpidâ plenam annotavit, non obſcurum læſæ ſeri urinarii in iisdem percolationis teſtem. Talis fuiſſe videtur Aſcites, quam incurrit Baro apud *Timæum Conſil. l. 3. caſ. 28.* in quo poſt mortem renes flaccidi, & adeo parvi reperti, ut magnitudinem nucis juglandis vix æquarent, annotatq; idem autor, pauciſſimas hunc reddidiſſe urinas, etſi largius quandoque biberet. Et *Beverovicius Spicil. de Calcul. p. 204.* hydropem quoq; annotat, ex rene ſiniſtro purulento toto, & dextro calculis obſito, ureteris orificium obturantibus.

§. 25. Tandem particulæ tales excrementitiæ, ſpirituoſas quæ enervant, ſunt iſtæ omnes, quæ vel poſt inhibitas quaſcunq;

evacuationes ſolitas, vel propter viſcerum quascunq; corruptelas natæ, ſanguinem inficiunt, cujuscunq; tandem illæ ſint indolis. Hujus commatis eſt Aſcites ex hæmorrhoidibus ſuppresſis ſecundum *Rhod. C. 3. Obſ. 5:* ex menſibus ſuppreſſis ſecundum *River. Obſ. communic. p. 316.* item quæ Ulcus pulmonum ſubſecuta, ex obſervatione *Bauhini* apud *Bonett. Sepulchr. p. 425. Obſ. 85.* ut nihil dicam de variis viſcerum intra abdomen corruptelis, quas Aſcitem inſecutam paſſim autores teſtantur.

§. 26. Quæ in Organo, Corde ſcilicet, latent cauſæ tardioris ſanguinis per arterias appulſus, ſunt vel ſpirituum animalium, Cordis fibroſam ſubſtantiam inflantium pauciores manipuli, vel ipſius Cordis vitia. Ex ſpirituum defectu vegeta minus cordis contractio concurrere videtur in illo hydrope, quem ſupra ex maſſæ ſanguineæ ſerique hujus depauperatione deduximus. Quoad cordis vitia, facit huc, quam *Peierus Parerg. Anat. Med. 3.* adducit, hiſtoria de Aſcite ex pericardii cum Corde coalitu; & *Bauhinus* apud *Greg. Horſt. Oper. tom. 1. p. 141,* in ſectione hydropicorum vel pthiſicorum diligenter ventriculos cordis inſpicere jubet. Sed quemadmodum hoc de cauſis hactenus dictis notari in genere meretur, rarò ex illis hanc iſtamve unicam & ſolitariam eſſe Aſcitis cauſam, ſed plerumq; plures ad hanc producendam concurrere; ita quoque multum licet ſanguinis propulſio debilitetur ob polypos cordis, calculos ejus, ventriculos extenuatos &c. Aſcites tamen vix ita promptè ſequetur, niſi dyſcraſia ſanguinis, aut viſceris alicujus intra abdomen labes concurrat. Imò ſuſpicari licet in multis, præſente jam hydrope, polypum cordis demum generari, quatenus ob elanguidum ſanguinis per cordis ventriculos motum, ſerum ejus glutinoſum intra hos ſecedit facilè, coagulatur, atque poſt diuturnam moram à calore cordis etiam in fibroſorum ſtaminum duritiem velut excoquitur, vid. *Lower. de Cord. p. 128. 129.*

§. 27. Sed quæritur hic circa tardiorem ſanguinis per arterias appulſum, qui fiat, quod non in caſu hoc Anaſarca potius, quàm Aſcites generetur? Ubi notandum, ad venoſi ſanguinis refluxum juvandum plurimum conferre partium, per quas movetur, ſtructuram plus minus fibroſam & muſcularem, quatenus ſic ex contractione harum, atque pororum anguſtatione,

ille

ille in capillares venarum radices melius exprimitur. Licet ergo à minus valido ſanguinis per arterias appulſu, ſanguis venoſus in univerſo corpore ſegnius in venas impellatur, ex iis tamen partibus eum promptius refluere neceſſum erit, quæ fibris muſcularibus vel pluribus vel robuſtioribus ſunt donatæ, quales ſunt imprimis muſculoſæ in corporis habitu in Anaſarca. Nam intra abdomen quæ continentur ut Epar non niſi conglomerata quædam glandula eſt, Lien quoque merè membranacea & celluloſa compages; ita, propter expeditum minus in iis ſanguinis refluxum, partes has affectus noſtri ſcaturigines ſæpe in caſu hoc eſſe, non improbabile eſt. Imprimis autem Omentum accuſari tunc poſſe ſuſpicari licet ex ſtructura ejus hanc in rem aptiſſima, dum conſtat tenuiſſimam illud eſſe membranam, venis tamen & arteriis compluribus donatam, ut facillimus ideo ſit & ſeri in eodem ſeceſſus, & in abdominis cavitatem defluxus.

§. 28. Ex allatis jam hactenus conſtat, non unam eandemq; eſſe Aſcitis rationem. Ad modum enim generandi ſi attendamus, aliquando Morbus eſt primarius, v. g. quando potui copioſiori, illaudabili diætæ &c. vel ſecundarius, dum febribus, pthiſi &c. ſupervenit. Ratione diverſæ ſeri collectionis Aſcites eſt alia, ut ita dicam, Legitima, & qualis vulgo ſub hoc nomine intelligitur, ubi Aqua intra abdominis cavum fluctuat; alia Notha, qualis partim iſta eſt, ubi ſerum extra cavitatem abdominis collectum hæret; partim, ubi idem intra abdomen peculiaribus receptaculis includitur, ut in hydrope veſicali. Et huc ſpectat & illa Aſcites ſecundum *Williſium Phar. Rat. Part. 2. p. 158.* ubi præter lymphæ in aqualiculo diluvium, inſuper viſcerum parenchymata, vaſorum & membranarum parietes, ac imprimis glandulæ numeroſæ aquâ irriguâ madefactæ ubique intumeſcunt. Tandem & ratione ipſius Seri, Hydrops eſt alius humidus, alius ſiccus, quemadodum Lindanus eum appellat in colleg. MS. in Hartm. Prax. Prior eſt, qui pro cauſa continente Serum Sanguinis habet naturale, & de quo intelligenda pleraque, quæ á nobis hactenus allata, & quæ vulgo de hydrope, & eo qui ex intemperie frigida naſcitur, autores proferunt; poſterior eſt, qui ex ſero naſcitur, per colliquationẽ maſſæ ſanguinæ genito.

 §. 29. Hy-

§. 29. Hydropis hujus colliquativi (ut pauca tantum quædam de eo hic interſeramus) quemadmodum & *Hippocr. jam lib. de Flat.* & *Galenus l. 3. de Cauſ. ſympt. c. 2.* mentionem fecerunt ita nomine hujus intelligenda fortaſſe ſunt quæ autores de hydrope ex intemperie calida nato paſſim proponunt. Cauſam ejus credimus utplurimùm in digeſtione prima vitiata conſiſtere, fermento ſcil. Ventriculi volatiliore atq; acido acriore. Aptiſſimam hanc ejus acrimoniam eſſe pro ſeri maſſæ ſanguineæ glutinoſioris in liquamen aquoſum fatiſcentia, primò Purgantia fortiora vegetabilia docent, quorũ vim contenta corporis noſtri fluida colliquefaciendi, ab acrimonia eorum acido-ſalſa volatili concentrata dependere, egregiè oſtendit *in Collegio Therapent. Deſiderätiſſimus Præceptor meus Beatus Dn. D. Ettmüller.* Deinde ſuadent illud febres colliquativæ, non tam calori intenſiori, quàm acrimoniæ fermenti febrilis acidiori volatili, & quaſi cauſticæ tribuendæ, ut de fluxu diabetico nihil hic dicam, quem *Williſ.* Sali acido in Maſſa ſanguineæ excedenti adſcribit *Phar. Rat. part. 1. p. 103.* Imò confirmant hoc tandem & cauſæ hydropis hujus colliquativi remotiores, quas §. 24. adduximus. Ubi enim vinum generoſum, Spiritus vini aromata quoq; acriora frequentiùs atq; copioſiùs aſſumpta ſunt, ſanguinis motum fermentativum, ob acidum ſuum volatile plus minùs oleoſum inſigniter augent, ſub quo & ſecernuntur copioſiùs particulæ ſeroſæ, & gelatinoſæ nutritiæ magis attenuantur, imò tandem in liquamen faceſſunt aquoſum, ubi acrior ſenſim reddita eſt maſſa ſanguinea univerſa ipſumq; Ventriculi fermentum digeſtivum, aſſumpta hinc omnia in ſimile liquamem tranſmutans. Sic & idem Fermentum acidum volatile acrius, quod & acutarum benignarum & malignarum (ſub majori tamen acrimonia) autor eſt, aptum eſt, ut & ſuccum ſanguinis chyloſum, & depoſitam intra ſacculos ſuos adipoſos pinguedinem colliquefaciat, atq; ſic hydropem producat. Cognoſcitur hydrops hic colliquativus ex Urinis inſigniter rutilantibus, craſſis atq; flammeis febricula continua, ſumma ſiti, & cute ſqualida atq; arida in manibus. Purgantia imprimis ei plus nimium nocent, & quantumcunq; etiam aquæ uno die exhauſtum fuerit, tantundem brevi iterum adeſt, licet parciſſime bibant ægri.

§. 30.

§. 30. Quoad ſigna Diagnoſtica, utplurimum, ubi ſeſe manifeſtare incipit, pedes prius, hinc crura, femora, atque tandem abdomen intumeſcunt, quatenus fere tunc ſanguinis & hujus lymphæ ſubeſt vitium, cujus cum difficilior ſit ſecundum perpendiculum aſcenſus, manifeſtior ejus circa pedes primò contingit collectio. Sæpe quoq; abdomen prius intumeſcit, hinc femora, tibiæ, pedes, velut apud *Borell. C. 1. Obſ. 70.* propter effuſam ſcilicet intra integumenta abdominis è vaſis ſuis lympham, atque ſenſim pondere ſuo, intra horum interſtitia, in partes inferiores depluentem. Excreſcit verò tumor pedum amplius interdiu ægro ſtante vel ſedente, ob faciliorem ſeri in ſitu hoc, & perpendicularem quaſi, ex partibus ſuperioribus, deſcenſum, aut difficiliorem verſus ſuperiora motum, ſecus atque fit ægro decumbente, ubi ſecundum lineam horizontalem quaſi idem ſerum & movetur felicius per vaſa ſua, & in laxos vicinarum partium & laterales poros ſe inſinuando, multum tumorem decreſcere facit. Dum verò idem glutinoſum nonnihil eſt, partiumq; poros ad ſummam plenitudinem nondum diſtendit, iſtæ compreſſorum digitorum veſtigia aliquandiu retinent, hinc tenſæ admodum redditæ, & velut inflatæ, ſplendere nonnihil videntur, ob explanatas magis fibrarum cutanearum poroſitates. Notandum verò, quod *Helm. Tr. Ignot. hydrop. §. 19.* inculcat, tenſionem iſtam non à ſola eſſe aquarum quantitate, ſed cum acrius ſerum hoc utplurimum ſit, fibræ cutaneæ irritatæ vehementius ſeſe ſtringunt, atque rigidiores ſic factæ tenſionem iſtam multum augent. Cæterùm in abdominis cavo dum fluctuat ſerum, in quodcunq; latus Æger ſe converterit, illuc quoq; pondere ſuo abdomen prolabi cum impetu quodam facit, atque aquæ quædam quaſi fluctuatio percipitur; dum vero Æger erecto eſt corpore, ob gravitatem ſuam ponderis ſenſum, in regionem inguinum procumbentis, infert. Sed cum ſpatium abdominis multum quoque ſic anguſtet, atque diaphragmatis in inſpiratione explicationem impediat, Dyſpnœam illam in hydropicis maximè urgentem efficit, plurimum huc ſimul contribuente, & muſculorum abdominis læſâ contractione, & fibrarum imprimis, à ſero acriore irritatarum, ſpaſmodica quadam circa hypochondria rigiditate & tenſione. Interea dum ſucco

 nu-

nutritio, orbata ſic maximam partem maſſa ſanguinea nihil habet, quod intra poros partium deponat, hæ, fibris ſuis proximius ſibi invicem accedentes, de priſtina inflatione multum remittunt, atque emaciantur. Unde laudabilis hujus ſeri intra ventriculi glandulas parciore quoq; facta ſecretione, dum fermentũ hujus deficit, minus item ſpirituoſum eſt, appetitus proſternitur. Si acrius atque ſalſius ejus loco in Ventriculum ſuffuſum fuerit, ob peculiarem orificii ſuperioris ab acrimonia hac factam irritationem, Sitis gravior oritur, quæ mitior aliàs à Salivâ quoque parciore aut glutinoſiore, & fauces minus humectante, dependet. Porro & paucas urinas excernunt hydropici, ob idem particularum ſeroſarum ex maſſa ſanguinea in aqualiculum depluvium; quemadmodum tinctæ magis atque flammeæ aliquando notantur eædem, ob acidi præternaturalis dominium. Imò & febris tandem continua lenta ab eodem hoc excitatur, ubi ad eam plenitudinem intra ſanguinem aggeſtum fuerit, ut fermentationem ei præternaturalem auctiorem inducére potens ſit.

§. 31. Prognoſin quod concernit, addere hanc, paginarum inſperata prolixitas vetat, quæ ipſa quoque facit, ut pauciſſimis Curationem ſaltem delibemus. Scopi hujus ſunt, primò, hoc quodcunque in abdomine præternaturaliter Serum collectum eſt, evacuare; deinde, ne recens profundatur, præcavere. Primo ſcopo quæ inſerviunt, ſunt remedia tam chirurgica, quàm pharmaceutica; ex illorum genere optima eſt Peracentheſis abdominis, ſed mature, & conſtantibus adhuc viribus inſtituta; inter hæc laudantur, pro interno quidem uſu, Purgantia, Sudorifera, & Diuretica; pro externo, Balnea, Fomentationes, Cataplaſmata, Linimenta, Emplaſtra &c. In ſecundo ſcopo, ad cauſarum varietatem attendendum; ſed cum utplurimum malum in vitiata ſanguinis craſi radicetur, in genere Digeſtio prima erit emendanda, fermentatio ſanguinis promovenda, atque urinæ fluxus provocandus.

§. 32. Sed antequam filum abrumpamus, primò notandum eſt circa remedia pharmaceutica, Sudorifera malè hic à quibusdam promiſcue laudari. Etenim cum difficillime ſudent hydropici, propter pororum intercutaneorum occluſionem, in

parti-

partibus quidem ſuperioribus à fibrarum ariditate dependentem, in inferioribus autem, à fibrarum earundem tenſione quadam & rigiditate ſpaſmodica; ſanguis à remedii particulis ſudorificis in textura ſua diſſolutus, quas per glandulas intercutaneas non poteſt, in Aſcitis nidum ſeroſitates amplius deponit, vid. *Williſ. Phar. Rat. part. 2. p. 165.* item *Plat. Prax. tom. 3. p. 286.* Idem fit, ubi purgantia quoque fortiora, aut Diuretica acriora uſurpantur; imò mirum eſt, qui toties à remediorum purgantium & diureticorum uſu optatus finis obtineri potuerit, & adhuc obtineatur, dum & diſſolvitur magis ab utrisq; maſſa ſanguinea, atque in ſeroſitates abit, & eadem remedia intra primarum tantùm viarum canales, vaſa ſanguifera, lymphatica, hisque ſimilia, atque partium tandem poroſam ſubſtantiam, vim ſuam exſerere aptà ſunt. Certè ſuſpicari licebit, ſerum ſæpius, non tam in ipſa abdominis tunc cavitate, quàm vel inter peritonæum hujusq; integumentorum interſtitia, vel intra viſcerum tunicas, glandulas, atque fibras contineri, ſic enim inanità maſſâ ſanguineâ capillares venarum extremitates circumfluum ubique ſerum facile intra oſcula ſua recipiunt, & per debita colatoria evacuant, vid. *Williſ. l. c. p. 159.* aut confugiendum erit cùm *Helmont. Tr. Ignot. hydrops §. 29. p. 414.* ad actionem naturæ regularem & heteroclitam, quæ eadem facilitate & ſerum aſciticum in ſanguinem recipiat, quemadmodum aliquando ſolet fluctuantes intra empyematicorum thoracem purulentias, atque has nunc per alvum, nunc per urinas evacuare.

§. 33. Deinde meritò hic quæritur, quid in cauſa ſit, quod copioſiorem aquarum eductionem tanta virium imbecillitas, & mors ipſa conſequatur, atteſtante id jampridem *Hippocr. Sect. 6. Aph. 27.* & quotidianâ experientiâ comprobante. Equidem quæ ſanguinis immoderatas profuſiones, purgationes vehementiores, ſudores nimios, fluxus urinæ colliquativos comitatur inſignis virium debilitas, & ſucci laudabilis, & ſpirituum cum hoc jacturæ adſcribi jure videtur; ſed in eductione ſeri aſciticorum iſtud vix locum habet, cum ut *Helmont. l. c.* loquitur *§. 20.* latex hic extra vitæ conſortium ſemel rejectus jam excrementi naturam ſubeat. Si quis conjecturæ locus eſt, fortaſſis, aliquando ſaltem; cauſa hujus phænomeni ſequens concipi poteſt.

Nimi-

Nimirum ubi ea, quæ intra abdomen eſt, aquarum ſcaturigo, ob diſtentum ad ſummam plenitudinem aqualiculum, nullum amplius laticem deponere potuit, educto hoc, quem depoſue-rat, recentem denuo in patulam magis cavitatem largius effun-dit. Quo dum maſſa ſanguinea in copiâ ſubito ſpoliatur, neceſ-ſum eſt, ut ob conſiſtentiam ejus ſic vitiatam, & particularum ſpirituoſarum deficiens ſupplementum, inſignis totius œcono-miæ animalis alteratio ſequatur, atque motu tandem ſanguinis & inteſtino & circulatorio ceſſante, Mors. Non impoſſibilem autem hunc eſſe laticis recentis copioſiorem profluxum per ſua-det nobis ruſticus ille apud *Helmont. l. c.* §. 14. qui, poſtquam o-mnis aqua intra duodecim horas à circumforaneo ei eſſet adem-pta, ſequenti mane, priſtina ventris mole turgidus extinctus eſt; facitque huc etiam inſignis á pure, altero poſt paracenthe-ſin inſtitutam die, thoracis repletio, quam annotavit *Excell. & Experientiſſ. Dn. D. Bohn* in quodam, poſt pleuritidem facto em-pyematico, ita ut ex vulnuſculo, thoraci hujus poſt mortem infli-cto pus cum impetu proſiliret. Et fortaſſis multum huc contri-buit aër, in locum aquæ eductæ ſuccedens, qui eo, quo aquæ gau-debant, calore deſtitutus, viſceribusq; hinc intra abdomen mo-leſtus, irritando hæc à ſero plus minus corrupta, uberius lymphæ depluvium concitat. Atq; hæc de Aſcitis natura, pro ingenii te-nuitate, dicta ſufficiant. Faxit verò Deus Ter Optimus Maxi-mus, ut & in Nominis ejus gloriam, & Proximi emolumen-tum omnia vergant, cui pro præſtita huc usque opera

*LAUS & HONOR SIT IN SECULA.*